

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 120/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. marca 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Jurčišinom, Mlynská 26, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 8 C 1/2011 z 27. apríla 2018 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 231/2018 z 25. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C 1/2011 z 27. apríla 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 231/2018 z 25. apríla 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bola 12. októbra 2010 podaná žaloba, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 2 260,04 € s úrokom z omeškania. Svoju žalobu odôvodňoval tým, že sťažovateľ ako jeho zamestnanec (vodič) porušil svoje povinnosti, v dôsledku čoho došlo k poškodeniu motorového vozidla žalobcu. Oprava vozidla bola vyčíslená na sumu 19 079,06 €. Žalobca si proti sťažovateľovi v zmysle § 186 ods. 1 a 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov uplatňoval štvornásobok jeho priemerného mesačného zárobku.

4. Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že sťažovateľ je povinný žalobcovi zaplatiť sumu 2 260,04 € s úrokom z omeškania, a žalobcovi priznal právo na plnú náhradu konania. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie.

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcom výroku a zrušil jeho výrok o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v jeho veci došlo k svojoľnej zmene zákonného sudcu na okresnom súde. Tvrdí, že sudkyňa [REDACTED] naďalej pôsobí na okresnom súde.

7. Všeobecné sudy podľa názoru sťažovateľa taktiež nedostatočným spôsobom posúdili pomer medzi žalobcom a sťažovateľom, ktorý predstavuje vzťah zamestnávateľa a zamestnanca, a teda vo veci mali uplatniť § 316 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Všeobecné sudy mali v zmysle uvedeného vykonať aj dôkazy, ktoré sťažovateľ sám nenavrhol a hľadať materiálnu pravdu.

8. Sťažovateľ napokon namieta, že krajský súd ako súd odvolací súd sa odmietol zaoberať odborným vyjadrením [REDACTED], pričom týmto odborným vyjadrením sa nezaoberal ani okresný súd. V dôsledku uvedeného bol sťažovateľ znevýhodnený v porovnaní so žalobcom. Všeobecné sudy porušili čl. 15 CSP, keď znalecké posudky „povýšili“ nad odborné vyjadrenie, a to bez toho, aby odstránili rozpory medzi nimi.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné práva sťažovateľa, [REDACTED], [REDACTED], trvalé bytom [REDACTED], [REDACTED], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/231/2018 zo dňa 25.04.2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 8C/1/2011 zo dňa 27.04.2018 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/231/2018 zo dňa 25.04.2019 a rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 8C/1/2011 zo dňa 27.04.2018 zrušuje

a vec vracia v rozsahu zrušenia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia ...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Konanie pred ústavným súdom upravuje zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

20. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

21. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy; III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014).

22. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec

podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 279/2018).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

23. Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že ústavná sťažnosť je z hľadiska relevantnej ústavnoprávnej argumentácie na veľmi nízkej úrovni, napriek tomu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa posúdil a rozhodol.

III.1 K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu

24. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

25. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, , IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

26. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal proti napadnutému rozsudku okresného súdu dostupný opravný prostriedok vo forme odvolania na krajskom súde, ktorý aj využil. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo ako takú potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

27. Sťažovateľ namieta, že v jeho veci došlo k nezákonnej zmene zákonného sudcu a že sudkyňa [REDAKOVANÉ] naďalej pôsobí na okresnom súde (1), že v jeho veci bolo potrebné prihliadať na vzťah zamestnávateľa a zamestnanca a s odkazom na § 316 a nasl. CSP vykonať aj dôkazy, ktoré on sám nenavrhol (2), a to, že sa odvolací súd nezaoberal odborným vyjadrením [REDAKOVANÉ], resp. že prihliadal na znalecké posudky, nie však na uvedené vyjadrenie.

28. Pokiaľ ide o námietku svojvoľnej zmeny zákonného sudcu, krajský súd v napadnutom rozsudku (bod 20, s. 9 a 10) poukázal na to, že k zmene zákonného sudcu došlo v dôsledku zániku funkcie pôvodne konajúcej sudkyne [REDAKOVANÉ], ktorá sa vzdala funkcie sudcu. V súlade s rozvrhom práce bola následne právna vec sťažovateľa pridelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov na rozhodnutie novému sudcovi, o čom bol sťažovateľ náležitým spôsobom informovaný.

29. Ústavný súd konštatuje, že uvedené skutočnosti sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom žiadnym relevantným spôsobom nespochybnil. Ak sťažovateľ tvrdí, že menovaná sudkyňa naďalej pôsobí na okresnom súde, svoje tvrdenie nijakým spôsobom nepodložil. Naopak, zo zistení ústavného súdu vyplýva, že [REDAKOVANÉ] sa listom doručeným Kancelárii prezidenta Slovenskej republiky 29. septembra 2017 vzdala výkonu funkcie sudcu a že podľa § 19 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov jej funkcia sudcu zanikla uplynutím 30. septembra 2017.

30. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa nevykonania dôkazov, krajský súd v napadnutom rozsudku (bod 22, s. 10 a 11) uviedol, že v danej veci nedošlo k nevykonaniu takých stranou sporu navrhnutých dôkazov, ktoré by boli spôsobilé preukázať právne významnú skutočnosť. Podľa názoru krajského súdu samotná skutočnosť, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz navrhnutý stranou sporu, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým dôvodom na spochybnenie tohto rozhodnutia. Okresný súd mal vykonať všetky dôkazy potrebné na preukázanie skutočností, ktoré boli z hľadiska hmotného práva významné pre rozhodnutie vo veci.

31. Ústavný súd konštatuje, že ani tomuto záveru krajského súdu nemožno vo svetle sťažovateľom uplatnenej námietky nič vyčítať. Sťažovateľ sám v konaní pred ústavným súdom s výnimkou odborného vyjadrenia [REDAKOVANÉ], ktorému sa ešte ústavný súd bude venovať, neoznačil žiaden dôkaz, ktorý by mal byť vykonaný ako nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci. Z § 319 CSP vyplýva možnosť súdu vykonať aj tie dôkazy, ktoré zamestnanec nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Ako už bolo uvedené, všetky takéto dôkazy podľa názoru krajského súdu vykonané boli a tento záver krajského súdu sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom ústavnoprávne relevantným spôsobom nespochybnil.

32. Ústavný súd k uvedeným námietkam dopĺňa, že sťažovateľ, ktorý je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, žiadnym spôsobom nevysvetlil, prečo ich neuplatnil v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Takýto postup sťažovateľa, teda nevyužitie jemu dostupného opravného prostriedku, by zakladal aj dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) pre nepripustnosť.

33. Vo vzťahu k odbornému vyjadreniu [REDAKOVANÉ] krajský súd uviedol (bod 33 a 34, s. 14 a 15 napadnutého rozsudku), že toto odborné vyjadrenie nespochybnilo znalcami ustálený priebeh vzniku škodovej udalosti a samo nestanovilo žiadnu inú možnú príčinu

vzniku škody. Ak ide o ďalšie vyjadrenie [REDAKOVANÉ], ktoré bolo doručené po uplynutí odvolacej lehoty, toto nemalo charakter odborného vyjadrenia, ale vyjadrenia nesúhlasu s názorom právneho zástupcu žalobcu. Odborné stanovisko [REDAKOVANÉ] k znaleckému posudku Ing. Mandelíka predstavovalo nový dôkazný prostriedok, ktorý nebol použitý v konaní na súde prvej inštancie a pri ktorom neboli splnené podmienky na jeho uplatnenie v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP.

34. Ústavný súd konštatuje, že ani tieto závery krajského súdu neboli v ústavnej sťažnosti relevantným spôsobom spochybnené. Sťažovateľ sa aj pri tejto svojej námietke obmedzil na opakovanie svojej odvolacej argumentácie, ktorá je výlučne výrazom jeho odlišného právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd, ako už bolo uvedené, nie je ani oprávnený a ani povinný vstupovať.

35. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

36. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu